

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การพัฒนาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครอาชีวอนามัยในการส่งเสริมสุขภาพแรงงานนอกระบบ ตำบลประดู่ป่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
ผู้เขียน	นางสาวพิชญดา ทาจิณะ
ปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การส่งเสริมสุขภาพ)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา ไกรพิบูลย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครอาชีวอนามัย (อสอช.) ในการส่งเสริมสุขภาพแรงงานนอกระบบ ตำบลประดู่ป่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำกลุ่มอาชีพในหมู่บ้าน อาสาสมัครหมอดินในหมู่บ้าน ได้มาด้วยความสมัครใจ รวมทั้งสิ้นจำนวน 25 คน โดยกลุ่มเป้าหมายจะได้รับการอบรมเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ตามหลักสูตรการอบรมอาสาสมัครอาชีวอนามัย (อสอช.) ของกระทรวงสาธารณสุข โดยใช้หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นสื่อของการสอน และการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อได้ข้อมูลเพิ่มเติม และแนวทางในการดำเนินงานและการติดตามประเมินผลวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ทดสอบค่าที (Paired t-test) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้ การตีความและนำเสนอโดยการบรรยาย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คะแนนเฉลี่ยรวมด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ของอาสาสมัครอาชีวอนามัยหลังการเข้าร่วมการอบรมมีค่าสูงขึ้น
2. กว่าก่อนการเข้าร่วมการอบรมฯ ทุกข้อ และคะแนนเฉลี่ยรวมก่อนเข้าร่วมการอบรมกับคะแนนเฉลี่ยรวมหลังการเข้าร่วมอบรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. เกิดการทำงานเป็นทีม จากการสังเกตสถานการณ์การอบรมโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม อาสาสมัครอาชีวอนามัยรู้สึกว่าการทำงานกันเป็นทีมสามารถแก้ไขปัญหาได้ง่ายกว่าการทำงานคนเดียว ซึ่งสอดคล้องกับคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้ที่เป็นอาสาสมัครอาชีวอนามัยข้อหนึ่งคือ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

4. มีจิตอาสา การอบรมโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่เข้ารับการพัฒนาเป็นผู้ที่จิตอาสาอยู่ในตัวอยู่แล้ว เพราะคุณสมบัติของอาสาสมัครอาชีวอนามัยมีข้อหนึ่งคือ มีเวลา และมีความสมัครใจ/ความสนใจที่จะเป็นอาสาสมัคร และการเป็นอาสาสมัครอาชีวอนามัยในการดำเนินงานเกี่ยวกับ การป้องกันควบคุม ไข้ระวัง โรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมสุขภาพเบื้องต้นให้แก่แรงงานนอกระบบในชุมชน เป็นการกระตุ้นให้อาสาสมัครอาชีวอนามัยได้แสดงถึงการมีจิตอาสา และพัฒนาศักยภาพด้านจิตอาสาของตนเองอย่างต่อเนื่อง

5. การติดตามผลการดำเนินงานด้านการเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม โดยการลงพื้นที่ พบว่า ผู้ที่เข้ารับการอบรม มีการปฏิบัติงานด้านการให้ความรู้แก่แรงงานนอกระบบในชุมชนในเรื่องท่าทางการทำงานไม่ที่ถูกต้องมากที่สุด รองลงมาคือ อันตรายจากสารเคมี และสถานที่ทำงานที่เหมาะสมกับอาชีพ สำหรับกิจกรรมด้านการเฝ้าระวังสุขภาพที่อาสาสมัครอาชีวอนามัยได้ปฏิบัติมากที่สุดคือ เรื่อง การปรับเปลี่ยนท่าทางการทำงาน การแนะนำอุปกรณ์/วิธีการทำงานของอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล/การใช้เครื่องมือทุ่นแรง และการปรับสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน

Thesis Title	Development of Occupation Health Volunteer Work in Promoting Health of Informal Sector Workers in Pratupa Sub-district, Mueang District, Lampun Province
Author	Miss Pitchayada Thachina
Degree	Master of Education (Health Promotion)
Thesis Advisor	Asst. Prof. Dr. Suchada Kraiphikul

ABSTRACT

The purpose of this action research was to develop the occupational health volunteer work in promoting health of informal sector workers in Pratupa Sub-district, Mueang District, Lampun Province. The target groups were public health volunteers in villages, village headmen, assistant village headmen, leaders of occupational group in villages, and soil doctor volunteers joining this willingly, total 25 persons. These target groups were trained about health care and surveillance of disease from occupation and environment according to the training course of Occupational Health Volunteers of Ministry of Public Health by applying the principle of participatory learning as a media of teaching and focus group in order to get additional information and guideline for operation and following up to evaluate the result. The quantitative analysis was done by using statistics: frequency, percentage, means, paired t-test, and for qualitative analysis, it was done by interpretation, and then presented by description

The research result is summarized as follow :

1. Averaged score in knowledge on health care and surveillance of disease from occupation and environment of the occupational health volunteers after training was higher than before training in all articles and averaged score before and after training were different at 0.05 level of statistical significance.

2. They had teamwork. From observation in the training by using participatory learning, the occupational health volunteers felt that working as a team could solve the problem easier than working alone. This conforms to a basic qualification of the occupational health volunteer, that is, ability to work with others.

3. Volunteer Mind: Training by using participatory learning showed that the trainees were the person with volunteer mind since it is a qualification of the occupational health volunteer, that is, having time and voluntariness/ interest to be the volunteer. And being an occupational health volunteer working about prevention, control, and surveillance of disease from occupation and environment, and basic health care promotion for the informal labors in the community also urged the occupational health volunteers to show their volunteer mind and developing their potential on volunteer mind continuously.

4. Following up operation result in surveillance of disease from occupation and environment by going to the actual place revealed that the trainees operated about giving knowledge to the informal labors in the community on incorrect manners of working most. Secondly, the one they gave is harm from chemical and inappropriate working place for the career. For the activity of surveillance of health which the volunteers operated most is adjustment of working manners, advice of equipment/ how to use personal protective devices/using laborsaving devices, and adjustment of environment in working site.